Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)

της 12ης Μαΐου 2016*

«Χρηματοδοτική συνδρομή — Έρευνα — Έβδομο πρόγραμμα-πλαίσιο δραστηριοτήτων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (2007-2013) — Πρόγραμμα eDIGIREGION — Απόφαση της Επιτροπής με την οποία δεν γίνεται δεκτή η συμμετοχή επιχείρησης — Προσφυγή ακυρώσεως — Προθεσμία ασκήσεως προσφυγής — Έναρξη — Απαράδεκτο — Εξωσυμβατική ευθύνη — Ηθική βλάβη — Κατάφωρη παράβαση κανόνα δικαίου που απονέμει δικαιώματα σε ιδιώτες»

Στην υπόθεση T-468/14,

Holistic Innovation Institute, SLU, με έδρα το Pozuelo de Alarcón (Ισπανία), εκπροσωπούμενη αρχικώς από τον R. Muñiz García, στη συνέχεια, από τον J. Marín López, δικηγόρους,

προσφεύγουσα-ενάγουσα,

κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τον R. Lyal, επικουρούμενο από τον J. Rivas Andrés, δικηγόρο,

καθής-εναγόμενη,

με αντικείμενο, αφενός, αίτημα, βασιζόμενο στο άρθρο 263 ΣΛΕΕ, για ακύρωση της απόφασης ARES (2014) 710158 της Επιτροπής, της 13ης Μαρτίου 2014, με την οποία δεν έγινε δεκτή η συμμετοχή της προσφεύγουσας-ενάγουσας στο πρόγραμμα eDIGIREGION, και, αφετέρου, αίτημα, βασιζόμενο στο άρθρο 268 ΣΛΕΕ, για αποκατάσταση της ζημίας, ύψους 3 055 000 ευρώ πλέον των οφειλομένων τόκων, την οποία η προσφεύγουσα-ενάγουσα διατείνεται ότι υπέστη εξαιτίας της ανωτέρω απόφασης και, επικουρικώς, για διορισμό εμπειρογνώμονα προκειμένου να εκτιμηθεί η προκληθείσα ζημία,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους S. Frimodt Nielsen, πρόεδρο, F. Dehousse (εισηγητή) και A. M. Collins, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 14ης Ιανουαρίου 2016,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

1 Η προσφεύγουσα-ενάγουσα, Holistic Innovation Institute, SLU, είναι ισπανική εταιρία, συσταθείσα τον Ιούνιο του 2011, που δραστηριοποιείται κυρίως στις τηλεπικοινωνίες, την ανάπτυξη και τις συμβουλευτικές υπηρεσίες στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, καθώς και στην έρευνα και την καινοτομία. Ο νόμιμος εκπρόσωπός της και μοναδικός διαχειριστής της ήταν προηγουμένως πρόεδρος και διαχειριστής της εταιρίας R., η οποία ετέθη υπό καθεστώς εθελούσιας εκκαθάρισης τον Φεβρουάριο του 2012.

2 Τα έτη 2012 και 2013, η προσφεύγουσα-ενάγουσα συμμετείχε, μαζί με δεκαπέντε άλλες επιχειρήσεις και περιφερειακούς παράγοντες, σε κοινοπραξία η οποία υπέβαλε πρόταση συμμετοχής στο πρόγραμμα eDIGIREGION (Realising Digital Agenda Through Transnational Cooperation Between Regions).

3 Αντικείμενο του προγράμματος αυτού είναι η εκπόνηση ενός ψηφιακού θεματολογίου μέσω της διασυνοριακής συνεργασίας μεταξύ των περιφερειών. Δρομολογήθηκε από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στο πλαίσιο της απόφασης 1982/2006/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με το έβδομο πρόγραμμα πλαίσιο δραστηριοτήτων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (2007-2013) (ΕΕ 2006, L 412, σ. 1). Το πρόγραμμα eDIGIREGION είχε προβλεφθεί για περίοδο 36 μηνών και η χρηματοδοτική συνεισφορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανερχόταν στο μέγιστο ποσό των 2 999 971 ευρώ.

4 Δεδομένου ότι η πρόταση που υπέβαλε η κοινοπραξία στην Επιτροπή βαθμολογήθηκε τελικά με 13 στα 15 στο πλαίσιο της πρώτης αξιολόγησης, το στάδιο διαπραγμάτευσης με την Επιτροπή ξεκίνησε τον Φεβρουάριο του 2013.

5 Τον Απρίλιο του 2013 η Επιτροπή έλαβε συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά, μεταξύ άλλων, με τα πορίσματα των ελέγχων που είχαν διενεργηθεί προηγουμένως στην εταιρία R., τις ομοιότητες που υφίσταντο μεταξύ της προσφεύγουσας-ενάγουσας και της εταιρίας R., καθώς και με άλλα θέματα που αφορούσαν την επιχειρησιακή και χρηματοοικονομική ικανότητα της προσφεύγουσας-ενάγουσας.

6 Με ηλεκτρονικά μηνύματα της 28ης και της 29ης Μαΐου, της 12ης και της 19ης Ιουνίου και της 2ας Ιουλίου 2013, η Επιτροπή ζήτησε από την προσφεύγουσα-ενάγουσα πληροφορίες που αφορούσαν τα χρηματοοικονομικά και επιχειρησιακά της στοιχεία, ιδίως σε σχέση με τα προσόντα του προσωπικού. Ο εκπρόσωπος της προσφεύγουσας-ενάγουσας απάντησε με ηλεκτρονικά μηνύματα της 29ης Μαΐου, της 4ης, της 13ης και της 19ης Ιουνίου 2013.

7 Με μη χρονολογημένο έγγραφο, το οποίο όπως προκύπτει από τη δικογραφία καταρτίσθηκε στις 20 Σεπτεμβρίου 2013, η Επιτροπή δήλωσε στην προσφεύγουσα-ενάγουσα ότι είχε προβεί σε ενδελεχή αξιολόγηση της επιχειρησιακής και χρηματοοικονομικής της ικανότητας, κατόπιν της οποίας εκτιμούσε ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα δεν είχε αποδείξει ότι ήταν ικανή να φέρει εις πέρας τα προβλεπόμενα στην πρόταση του προγράμματος καθήκοντα. Η Επιτροπή αποφάσισε, επομένως, να απορρίψει τη συμμετοχή της προσφεύγουσας-ενάγουσας στο πρόγραμμα eDIGIREGION.

8 Με έγγραφο της 30ής Σεπτεμβρίου 2013, η προσφεύγουσα-ενάγουσα διαβεβαίωσε την Επιτροπή ότι είχε λάβει το έγγραφο με το οποίο ενημερωνόταν για την απόρριψη της συμμετοχής της στο πρόγραμμα eDIGIREGION. Αμφισβήτησε την απόρριψη αυτή, δήλωσε ότι ήταν έτοιμη να προσκομίσει τα απαραίτητα στοιχεία προς απόδειξη της επιχειρησιακής και χρηματοοικονομικής της ικανότητας και ζήτησε από την Επιτροπή να επανεξετάσει την αξιολόγησή της.

9 Με έγγραφο της 15ης Οκτωβρίου 2013, η Επιτροπή επιβεβαίωσε ότι έλαβε την ανωτέρω απάντηση και ανέφερε ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα θα ελάμβανε απάντηση εντός του Νοεμβρίου του 2013.

10 Κατά τον Οκτώβριο και τον Νοέμβριο του 2013, αντηλλάγησαν ηλεκτρονικά μηνύματα μεταξύ, αφενός, του εκπροσώπου της προσφεύγουσας-ενάγουσας και, αφετέρου, της Επιτροπής και του συντονιστή του προγράμματος eDIGIREGION. Στο από 29 Νοεμβρίου 2013 έγγραφό της, η Επιτροπή δήλωσε στην προσφεύγουσα-ενάγουσα ότι δεν είχε καθυστερήσει σκοπίμως τις διαπραγματεύσεις και ότι δεν είχε δημοσιοποιήσει εμπιστευτικές πληροφορίες ή ασκήσει οιαδήποτε πίεση σε τρίτους με αποτέλεσμα την απόρριψη της συμμετοχής της προσφεύγουσας-ενάγουσας. Τη διαβεβαίωσε ότι ήταν σε διαδικασία επαναξιολόγησης των πληροφοριών στις οποίες στήριξε την απόφαση περί αποκλεισμού της συμμετοχής της στο πρόγραμμα eDIGIREGION και δήλωσε ότι, εάν η νέα αυτή αξιολόγηση κατέληγε σε θετικό πόρισμα, δεν θα αντετίθετο στην εκ νέου συμμετοχή της προσφεύγουσας-ενάγουσας στην κοινοπραξία. Η Επιτροπή την ενημέρωσε, ωστόσο, ότι η νέα αυτή αξιολόγηση δεν ήταν δυνατόν να συνεπάγεται αναστολή της διαπραγμάτευσης.

11 Με έγγραφο της 20ής Δεκεμβρίου 2013, η Επιτροπή επιβεβαίωσε, κατόπιν λεπτομερούς επιχειρηματολογίας, την εκτίμησή της ότι η συμμετοχή της προσφεύγουσας-ενάγουσας στο πρόγραμμα eDIGIREGION έπρεπε να αποκλεισθεί, επειδή στερείτο επαρκών ικανοτήτων σε θέματα διαχείρισης και διοικητικών ικανοτήτων, επειδή είχε δώσει εσφαλμένη εντύπωση των τεχνικών και επιστημονικών της ικανοτήτων και επειδή η ικανότητά της για συγχρηματοδότηση ήταν περιορισμένη.

12 Στις 14 Ιανουαρίου 2014, η προσφεύγουσα-ενάγουσα απηύθυνε στο επιφορτισμένο με την έρευνα, την καινοτομία και την επιστήμη μέλος της Επιτροπής επιστολή, με την οποία αμφισβητούσε την εκτίμηση της Επιτροπής, επισύναψε δε στην εν λόγω επιστολή παράρτημα με τα επιχειρήματά της, σε απάντηση στα επιχειρήματα της Επιτροπής της 20ής Δεκεμβρίου 2013.

13 Με έγγραφο της 13ης Μαρτίου 2014, το οποίο απεστάλη με συστημένη επιστολή με απόδειξη επίδοσης και παρελήφθη στις 21 Μαρτίου 2014, και στο οποίο είχε επισυναφθεί παράρτημα με λεπτομερή απάντηση στα επιχειρήματα της προσφεύγουσας-ενάγουσας, η Επιτροπή ενημέρωσε την τελευταία ότι ενέμενε στα συμπεράσματα που είχε προηγουμένως κοινοποιήσει με έγγραφο της 20ής Δεκεμβρίου 2013, ότι η απόφασή της να την αποκλείσει από τη διαπραγμάτευση ήταν πλέον οριστική και ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα μπορούσε να ασκήσει προσφυγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση του εγγράφου αυτού. Διευκρίνιζε ότι οι απαντήσεις της προσφεύγουσας-ενάγουσας στο έγγραφο αυτό δεν θα επέφεραν αναστολή της προθεσμίας ασκήσεως προσφυγής.

14 Με έγγραφο της 2ας Απριλίου 2014, η προσφεύγουσα-ενάγουσα ενημέρωσε την Επιτροπή ότι, κατά την άποψή της, η αξιολόγησή της ήταν εσφαλμένη και ότι σκόπευε να την προσβάλει δικαστικώς.

15 Στις 12 Μαΐου 2014, η Επιτροπή απάντησε στην προσφεύγουσα-ενάγουσα ότι οι λόγοι για την απόρριψη της συμμετοχής της είχαν ήδη παρατεθεί και ότι, ελλείψει κάποιου νέου προσκομισθέντος στοιχείου, δεν θα προέβαινε σε κανένα άλλο σχόλιο.

16 Η συμφωνία επιχορήγησης υπεγράφη χωρίς την προσφεύγουσα-ενάγουσα στις 28 Μαρτίου 2014.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

17 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 24 Ιουνίου 2014, η προσφεύγουσα-ενάγουσα άσκησε την υπό κρίση προσφυγή-αγωγή.

18 Κατόπιν εισηγήσεως του εισηγητή δικαστή, το Γενικό Δικαστήριο (έκτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία. Στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας τα οποία προβλέπει το άρθρο 89 του Κανονισμού του Διαδικασίας, το Γενικό Δικαστήριο κάλεσε τους διαδίκους να απαντήσουν εγγράφως σε ερώτημα που αφορούσε το παραδεκτό της αγωγής αποζημίωσης. Οι διάδικοι συμμορφώθηκαν εμπροθέσμως προς το εν λόγω αίτημα.

19 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις προφορικές ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 14ης Ιανουαρίου 2016.

20 Η προσφεύγουσα-ενάγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να ακυρώσει την απόφαση της Επιτροπής περί αποκλεισμού της από το πρόγραμμα eDIGIREGION·

— να διατάξει πραγματογνωμοσύνη και να διορίσει εμπειρογνώμονα ο οποίος θα εκτιμήσει την οικονομική ζημία που υπέστη·

— να συλλέξει τις καταθέσεις ορισμένων συντονιστών προγραμμάτων·

— να υποχρεώσει την Επιτροπή να καταβάλει αποζημίωση ύψους 3 055 000 ευρώ για την υποστείσα ζημία, πλέον των οφειλομένων τόκων, ή, επικουρικώς, να καταβάλει το ποσό που θα ορίσει ο εμπειρογνώμων·

— να δημοσιεύσει την απόφαση που θα εκδώσει το Γενικό Δικαστήριο σε όλα τα ειδικευμένα μέσα ενημέρωσης και, τουλάχιστον, σε ορισμένα δελτία της Επιτροπής·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

21 Η Επιτροπή ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να κηρύξει απαράδεκτη την προσφυγή-αγωγή και, επικουρικώς, να την κρίνει αβάσιμη·

— να απορρίψει ως αβάσιμο το αίτημα περί αποκαταστάσεως της ζημίας·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα-ενάγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

Επί της προσφυγής ακυρώσεως

22 Η Επιτροπή προβάλλει ότι η προσφυγή-αγωγή είναι εκπρόθεσμη και, συνεπώς, απαράδεκτη. Υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα-ενάγουσα στις 21 Μαρτίου 2014 και ότι η προσφυγή-αγωγή κατατέθηκε μόλις στις 24 Ιουνίου 2014, δηλαδή μετά την εκπνοή της προθεσμίας άσκησης προσφυγής. Στο υπόμνημα ανταπάντησης προσθέτει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση παράγει τα έννομα αποτελέσματά της από την κοινοποίησή της στον αποδέκτη χωρίς να απαιτείται δημοσίευση. Επιπροσθέτως, το πρωτότυπο ψηφιακά υπογεγραμμένο δικόγραφο της προσφυγής-αγωγής εστάλη με ηλεκτρονικό μήνυμα στις 20 Μαΐου 2014, ενώ το μοναδικό ηλεκτρονικό μέσο για την κατάθεση διαδικαστικών πράξεων είναι η εφαρμογή e-Curia. Επιπλέον, το πρωτότυπο υπογεγραμμένο δικόγραφο της προσφυγής-αγωγής περιήλθε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου μόλις στις 14 Ιουνίου, ήτοι μετά τη δεκαήμερη πρόσθετη προθεσμία που προβλέπει το άρθρο 43, παράγραφος 6, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου της 2ας Μαΐου 1991.

23 Η προσφεύγουσα-ενάγουσα υποστηρίζει ότι η προσφυγή-αγωγή είναι παραδεκτή. Αναφέρει ότι η προθεσμία άσκησης προσφυγής αρχίζει από τη δημοσίευση της προσβαλλόμενης απόφασης και ότι στο υπόμνημα αντίκρουσης δεν μνημονεύεται καμία ημερομηνία δημοσίευσης. Υποστηρίζει, επίσης, ότι η υπογραφείσα μέσω ψηφιακού πιστοποιητικού προσφυγή-αγωγή κατατέθηκε εντός της προθεσμίας άσκησης προσφυγής πριν από τη δημοσίευση της προσβαλλόμενης απόφασης. Προσθέτει ότι τηρήθηκε η προθεσμία που έταξε το Γενικό Δικαστήριο για την τακτοποίηση της προσφυγής-αγωγής. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, επισήμανε ότι πρέπει απαραιτήτως να γίνεται σεβαστό το δικαίωμα αποτελεσματικής προσφυγής και να αναγνωρίζεται η συνδρομή συγγνωστής πλάνης.

24 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά το άρθρο 263, έκτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, η προσφυγή ακυρώσεως πρέπει να ασκείται εντός προθεσμίας δύο μηνών, υπολογιζόμενων, κατά περίπτωση, από τη δημοσίευση της προσβαλλόμενης πράξης, από την κοινοποίησή της στον προσφεύγοντα ή, ελλείψει δημοσιεύσεως και κοινοποιήσεως, από την ημέρα κατά την οποία ο προσφεύγων έλαβε γνώση της πράξης. Από το άρθρο 297, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ προκύπτει, επίσης, ότι οι αποφάσεις που καθορίζουν αποδέκτη, όπως εν προκειμένω, κοινοποιούνται στους αποδέκτες τους και παράγουν αποτελέσματα από την κοινοποίηση αυτή. Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 102, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας της 2ας Μαΐου 1991, η προθεσμία ασκήσεως προσφυγής παρεκτείνεται λόγω αποστάσεως κατά δέκα ημέρες κατ' αποκοπή.

25 Κατά πάγια νομολογία, η προθεσμία ασκήσεως προσφυγής είναι δημοσίας τάξεως, δεδομένου ότι έχει θεσπιστεί προς εξασφάλιση της σαφήνειας και της βεβαιότητας των εννόμων καταστάσεων και προς αποφυγή κάθε δυσμενούς διακρίσεως ή αυθαίρετης μεταχειρίσεως κατά την απονομή της δικαιοσύνης, εναπόκειται δε στον δικαστή της Ένωσης να εξετάζει, αυτεπαγγέλτως, αν έχει τηρηθεί η προθεσμία αυτή (αποφάσεις της 23ης Ιανουαρίου 1997, Coen, C-246/95, EU:C:1997:33, σκέψη 21, και της 6ης Δεκεμβρίου 2012, Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Επιτροπής, T-167/10, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2012:651, σκέψη 37).

26 Εν προκειμένω, η προσβαλλόμενη απόφαση περιλαμβάνεται στο από 13 Μαρτίου 2014 έγγραφο της Επιτροπής, το οποίο απεστάλη στην προσφεύγουσα-ενάγουσα με συστημένη επιστολή με απόδειξη επίδοσης. Δεν αμφισβητείται ότι αυτή το παρέλαβε στις 21 Μαρτίου 2014. Επιπλέον, στο ανωτέρω έγγραφο διευκρινιζόταν ότι η απόφαση περί αποκλεισμού της προσφεύγουσας-ενάγουσας από τη διαπραγμάτευση ήταν οριστική και ότι η τελευταία μπορούσε να ασκήσει προσφυγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, εντός δυο μηνών από την κοινοποίηση του εν λόγω εγγράφου. Στο έγγραφο αυτό διευκρινιζόταν, επίσης, ότι οι απαντήσεις της προσφεύγουσας-ενάγουσας δεν θα είχαν ως αποτέλεσμα την αναστολή της προθεσμίας ασκήσεως προσφυγής.

27 Ως εκ τούτου, σε αντίθεση προς ό,τι διατείνεται η προσφεύγουσα-ενάγουσα στο υπόμνημα απαντήσεως, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν έπρεπε να δημοσιευθεί και, δεδομένης της παρέκτασης λόγω αποστάσεως, η προθεσμία ασκήσεως προσφυγής έληξε στις 2 Ιουνίου 2014.

28 Η προσφεύγουσα-ενάγουσα απέστειλε μεν το δικόγραφο της προσφυγής-αγωγής με ηλεκτρονικό μήνυμα της 20ής Μαΐου 2014. Εντούτοις, πρέπει να υπομνησθεί ότι, βάσει του άρθρου 43, παράγραφος 6, του Κανονισμού Διαδικασίας της 2ας Μαΐου 1991, για τον έλεγχο της τηρήσεως των δικονομικών προθεσμιών λαμβάνεται υπόψη η ημερομηνία κατά την οποία το αντίγραφο του υπογεγραμμένου πρωτοτύπου ενός διαδικαστικού εγγράφου περιέρχεται στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου με τηλεομοιοτυπία ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, υπό τον όρον ότι το υπογεγραμμένο πρωτότυπο του εγγράφου κατατίθεται στη Γραμματεία αυτή το αργότερο δέκα ημέρες μετά τη λήψη της τηλεομοιοτυπίας ή του ηλεκτρονικού μηνύματος.

29 Ωστόσο, εν προκειμένω, το πρωτότυπο δικόγραφο της προσφυγής-αγωγής κατατέθηκε στη Γραμματεία μόλις στις 6 Ιουνίου 2014, δηλαδή μετά τη δεκαήμερη προθεσμία που προβλέπει το άρθρο 43, παράγραφος 6, του Κανονισμού Διαδικασίας της 2ας Μαΐου 1991.

30 Επιπλέον, το πρωτότυπο αυτό δεν έφερε την ιδιόχειρη υπογραφή του δικηγόρου της προσφεύγουσας-ενάγουσας, αλλά την ιδιόχειρη υπογραφή της προσφεύγουσας-ενάγουσας και αντίγραφο της υπογραφής του δικηγόρου της.

31 Η μη κατάθεση, όμως, του πρωτοτύπου δικογράφου της προσφυγής, υπογεγραμμένου από εξουσιοδοτημένο προς τούτο δικηγόρο, δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των τυπικών πλημμελειών που μπορούν να θεραπευθούν, σύμφωνα με το άρθρο 44, παράγραφος 6, του Κανονισμού Διαδικασίας της 2ας Μαΐου 1991. Η επιταγή αυτή πρέπει να θεωρηθεί ως ουσιώδης τύπος και να τυγχάνει αυστηρής εφαρμογής, με αποτέλεσμα η μη τήρησή της να συνεπάγεται το απαράδεκτο της προσφυγής κατά τη λήξη των δικονομικών προθεσμιών (απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2011, Bell & Ross κατά ΓΕΕΑ, C-426/10 P, EU:C:2011:612, σκέψη 42· διάταξη της 21ης Σεπτεμβρίου 2012, Noscira κατά ΓΕΕΑ, C-69/12 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2012:589, σκέψεις 22 και 23, και απόφαση της 23ης Μαΐου 2007, Κοινοβούλιο κατά Eistrup, T-223/06 P, EU:T:2007:153, σκέψεις 48 και 51).

32 Είναι απορριπτέο το επιχείρημα της προσφεύγουσας-ενάγουσας κατά το οποίο η πλάνη στην οποία υπέπεσε είναι συγγνωστή καθότι στο ισπανικό δίκαιο χωρεί τακτοποίηση της μη υπογραφής από δικηγόρο του πρωτοτύπου δικογράφου. Συγκεκριμένα, η έννοια της συγγνωστής πλάνης πρέπει να ερμηνεύεται αυστηρά και μπορεί να αφορά μόνον εξαιρετικές περιστάσεις (απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2011, Bell & Ross κατά ΓΕΕΑ, C-426/10 P, EU:C:2011:612, σκέψη 47). Την ευθύνη, όμως, για την προετοιμασία, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των διαδικαστικών εγγράφων που πρέπει να κατατεθούν στη Γραμματεία έχει ο δικηγόρος του οικείου διαδίκου και, εν προκειμένω, από τα αντλούμενα από το εθνικό δίκαιο επιχειρήματα της προσφεύγουσας-ενάγουσας δεν είναι δυνατόν να συναχθεί ότι συνέτρεχαν εξαιρετικές περιστάσεις υπό την έννοια της εφαρμοστέας νομολογίας.

33 Εξάλλου, το ότι η μη υπογραφή από δικηγόρο του δικογράφου της προσφυγής δεν θεραπεύεται στο δίκαιο της Ένωσης (βλ. σκέψη 31 ανωτέρω) δεν συνιστά προσβολή του δικαιώματος αποτελεσματικής προσφυγής. Πράγματι, η αυστηρή εφαρμογή των δικονομικών κανόνων ανταποκρίνεται στην επιταγή της ασφάλειας δικαίου και στην ανάγκη να αποφεύγεται κάθε δυσμενής διάκριση ή κάθε αυθαίρετη μεταχείριση κατά την απονομή της δικαιοσύνης. Μολονότι οι προϋποθέσεις υποβολής δικογράφων και οι προθεσμίες ασκήσεως προσφυγής περιορίζουν το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο, ο περιορισμός αυτός δεν θίγει την ίδια την ουσία του θεμελιώδους δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, εφόσον οι σχετικοί κανόνες είναι σαφείς και δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερη δυσκολία ερμηνείας (βλ., συναφώς, διάταξη της 21ης Σεπτεμβρίου 2012, Noscira κατά ΓΕΕΑ, C-69/12 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2012:589, σκέψεις 33 έως 35 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

34 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι δεν τηρήθηκαν οι προϋποθέσεις του άρθρου 43, παράγραφος 6, του Κανονισμού Διαδικασίας της 2ας Μαΐου 1991 και ότι η αποστολή στην οποία προέβη η προσφεύγουσα-ενάγουσα στις 20 Μαΐου 2014 δεν μπορεί να εκληφθεί ως εγκύρως κατατεθείσα προσφυγή.

35 Πάντως, η προσφεύγουσα-ενάγουσα υποστηρίζει ότι κατέθεσε προσφυγή-αγωγή υπογεγραμμένη μέσω ψηφιακού πιστοποιητικού εντός της προθεσμίας ασκήσεως προσφυγής. Εντούτοις, η προσφυγή-αγωγή που κατατέθηκε μέσω του e-Curia στις 24 Ιουνίου 2014 είναι επίσης εκπρόθεσμη δεδομένου ότι η προθεσμία έληξε στις 2 Ιουνίου 2014.

36 Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι η προσφυγή ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη, χωρίς να χρειάζεται να εξεταστούν τα επιχειρήματα επί της ουσίας που προέβαλε η προσφεύγουσα-ενάγουσα.

Επί της αγωγής αποζημίωσης

37 Πρώτον, η προσφεύγουσα-ενάγουσα υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση συνιστά πλάνη και είχε σοβαρές οικονομικές επιπτώσεις για αυτήν. Αναφέρει ότι απώλεσε εισοδήματα σχετιζόμενα με το πρόγραμμα eDIGIREGION, καθώς και με άλλα προγράμματα, και υπογραμμίζει τον αρνητικό αντίκτυπο στους θεσμικούς πελάτες και στην ανταγωνιστικότητά της. Εκτιμά τη ζημία της στα 3 055 000 ευρώ και ζητεί επίσης τον διορισμό εμπειρογνώμονα προκειμένου να εκτιμηθεί η προκληθείσα οικονομική ζημία. Δεύτερον, διατείνεται ότι υπέστη βλάβη εξαιτίας της δυσφήμισης στην οποία προέβη η Επιτροπή εις βάρος της αξιοπιστίας της και ζητεί, συναφώς, να δημοσιευθεί και να κοινοποιηθεί η απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου.

38 Ερωτηθείσα από το Γενικό Δικαστήριο σχετικά με το παραδεκτό της αγωγής αποζημίωσης, η προσφεύγουσα-ενάγουσα υπογραμμίζει ότι η Επιτροπή δεν προέβαλε το απαράδεκτο της εν λόγω αγωγής και υποστηρίζει ότι είναι παραδεκτή.

39 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ως άνω επιχειρήματα και, απαντώντας σε ερώτημα του Γενικού Δικαστηρίου, προβάλλει ότι η αγωγή αποζημίωσης είναι απαράδεκτη.

40 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, βάσει του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, στο πεδίο της εξωσυμβατικής ευθύνης, η Ένωση υποχρεούται, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του δικαίου που είναι κοινές στα δίκαια των κρατών μελών, να αποκαθιστά τη ζημία που προξενούν τα θεσμικά όργανα ή οι υπάλληλοί της κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

41 Κατά πάγια νομολογία, εξωσυμβατική ευθύνη της Ένωσης, κατά την έννοια της προπαρατεθείσας διατάξεως, λόγω παράνομης συμπεριφοράς των οργάνων της, μπορεί να θεμελιωθεί εφόσον συντρέχει σύνολο προϋποθέσεων, ήτοι ο παράνομος χαρακτήρας της προσαπτόμενης στα όργανα συμπεριφοράς, το υποστατό της ζημίας και η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της προσαπτόμενης συμπεριφοράς και της προβαλλόμενης ζημίας (αποφάσεις της 29ης Σεπτεμβρίου 1982, Oleifici Mediterranei κατά ΕΟΚ, 26/81, EU:C:1982:318, σκέψη 16· της 9ης Σεπτεμβρίου 2008, FIAMM κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, C-120/06 P και C-121/06 P, EU:C:2008:476, σκέψεις 106 και 164 έως 166, και της 16ης Οκτωβρίου 2014, Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Επιτροπής, T-297/12, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2014:888, σκέψη 28). Επιπλέον, όσον αφορά την προϋπόθεση περί της παράνομης συμπεριφοράς που προσάπτεται στο οικείο όργανο, η νομολογία απαιτεί να αποδεικνύεται κατάφωρη παράβαση κανόνα δικαίου ο οποίος σκοπεί στην απονομή δικαιωμάτων σε ιδιώτες. Αποφασιστικό κριτήριο για να διαπιστωθεί αν συντρέχει κατάφωρη παράβαση είναι το αν υπήρξε, εκ μέρους του οικείου οργάνου ή οργανισμού της Ένωσης, πρόδηλη και σοβαρή υπέρβαση των ορίων που επιβάλλονται στην εξουσία εκτιμήσεώς του (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 4ης Ιουλίου 2000, Bergaderm και Goupil κατά Επιτροπής, C-352/98 P, EU:C:2000:361, σκέψεις 42 έως 44· της 17ης Μαρτίου 2005, AFCon Management Consultants κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-160/03, EU:T:2005:107, σκέψη 93, και της 16ης Οκτωβρίου 2014, Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Επιτροπής, T-297/12, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2014:888, σκέψη 29).

42 Όσον αφορά την προϋπόθεση σχετικά με το υποστατό της ζημίας, η ευθύνη της Ένωσης μπορεί να θεμελιωθεί μόνον εφόσον ο ενάγων έχει όντως υποστεί πραγματική και βέβαιη ζημία την οποία και οφείλει να αποδείξει (αποφάσεις της 14ης Οκτωβρίου 2014, Giordano κατά Επιτροπής, C-611/12 P, EU:C:2014:2282, σκέψη 36, και της 16ης Οκτωβρίου 2014, Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Επιτροπής, T-297/12, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2014:888, σκέψη 30).

43 Όσον αφορά την προϋπόθεση περί αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της προσαπτόμενης συμπεριφοράς και της προβαλλόμενης ζημίας, κατά πάγια νομολογία κρίνεται ότι η προβαλλόμενη ζημία πρέπει να προκύπτει, με επαρκή βαθμό αμεσότητας, από την προσαπτόμενη συμπεριφορά, δηλαδή η συμπεριφορά αυτή πρέπει να είναι η γενεσιουργός αιτία της ζημίας, πράγμα το οποίο πρέπει να

αποδείξει ο ενάγων (αποφάσεις της 30ής Ιανουαρίου 1992, Finsider κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-363/88 και C-364/88, Συλλογή, EU:C:1992:44, σκέψη 25, και της 20ής Σεπτεμβρίου 2011, Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά ΕΤΕπ, T-461/08, EU:T:2011:494, σκέψη 209).

44 Εφόσον δεν πληρούται η μία από τις τρεις προϋποθέσεις στοιχειοθετήσεως της εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης, πρέπει να απορριφθούν τα αιτήματα αποζημίωσης, χωρίς να είναι αναγκαίο να εξεταστεί αν συντρέχουν οι δύο άλλες προϋποθέσεις (απόφαση της 16ης Οκτωβρίου 2014, Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Επιτροπής, T-297/12, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2014:888, σκέψη 33· βλ., επίσης, συναφώς, απόφαση της 15ης Σεπτεμβρίου 1994, ΚΥΔΕΠ κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, C-146/91, EU:C:1994:329, σκέψη 81).

45 Πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι, κατά τη νομολογία, η αγωγή αποζημίωσης, η οποία στηρίζεται στο άρθρο 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, είναι αυτοτελής στο πλαίσιο των μέσων έννομης προστασίας του δικαίου της Ένωσης, οπότε το απαράδεκτο του αιτήματος ακυρώσεως δεν συνεπάγεται, αυτό καθαυτό, το απαράδεκτο του αιτήματος αποζημίωσης (αποφάσεις της 15ης Μαρτίου 1995, COBRECAF κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-514/93, EU:T:1995:49, σκέψη 58, και της 17ης Οκτωβρίου 2002, Astipesca κατά Επιτροπής, T-180/00, EU:T:2002:249, σκέψη 139).

46 Ωστόσο, καίτοι ένας διάδικος μπορεί να ασκήσει αγωγή για αστική ευθύνη χωρίς να υποχρεούται από καμία διάταξη να επιδιώξει την ακύρωση της παράνομης πράξης που του προξενεί ζημία, εντούτοις, δεν μπορεί, με το τέχνασμα αυτό, να αποφύγει το απαράδεκτο προσφυγής, βάλλουσας κατά της ιδίας παρανομίας και επιδιώκουσας τα ίδια οικονομικά αποτελέσματα (διάταξη της 26ης Οκτωβρίου 1995, Pevasa και Inpesca κατά Επιτροπής, C-199/94 P και C-200/94 P, EU:C:1995:360, σκέψη 27).

47 Επομένως, αγωγή αποζημίωσης πρέπει να κρίνεται απαράδεκτη οσάκις σκοπεί, στην πραγματικότητα, στην ανάκληση ατομικής απόφασης που έχει καταστεί απρόσβλητη και, εάν γινόταν δεκτή, θα είχε ως αποτέλεσμα την εξαφάνιση των εννόμων αποτελεσμάτων της απόφασης αυτής (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 15ης Ιανουαρίου 1987, Krohn Import-Export κατά Επιτροπής, 175/84, EU:C:1987:8, σκέψεις 32 και 33· της 15ης Μαρτίου 1995, COBRECAF κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-514/93, EU:T:1995:49, σκέψεις 58 και 59, και της 17ης Οκτωβρίου 2002, Astipesca κατά Επιτροπής, T-180/00, EU:T:2002:249, σκέψη 140). Τούτο συντρέχει όταν ο ενάγων επιδιώκει, μέσω αιτήματος αποζημίωσης, να επιτύχει ίδιο αποτέλεσμα με εκείνο που θα του παρείχε η ευδοκίμηση μιας προσφυγής ακυρώσεως την οποία παρέλειψε να ασκήσει εμπροθέσμως (βλ., συναφώς, διάταξη της 4ης Οκτωβρίου 2010, Ivanov κατά Επιτροπής, C-532/09 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2010:577, σκέψη 24).

48 Επιπλέον, αγωγή αποζημίωσης θα μπορούσε επίσης να είναι ικανή να εξαφανίσει τα έννομα αποτελέσματα απόφασης που έχει καταστεί οριστική, οσάκις ο ενάγων επιδιώκει ευρύτερο όφελος, το οποίο όμως περιλαμβάνει εκείνο που θα του είχε προσπορίσει μια ακυρωτική απόφαση. Σε τέτοια περίπτωση, πρέπει ωστόσο να διαπιστωθεί η ύπαρξη στενού δεσμού μεταξύ της αγωγής αποζημίωσης και της προσφυγής ακυρώσεως ώστε να συναχθεί το απαράδεκτο της πρώτης (διάταξη της 24ης Μαΐου 2011, Power-One Italy κατά Επιτροπής, T-489/08, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2011:238, σκέψη 46).

49 Σημειωτέον ότι το παραδεκτό του αιτήματος αποζημίωσης μπορεί να εξεταστεί αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο καθόσον αφορά τη δημόσια τάξη (απόφαση της 17ης Οκτωβρίου 2002, Astipesca κατά Επιτροπής, T-180/00, EU:T:2002:249, σκέψη 139).

50 Με γνώμονα τις ως άνω εκτιμήσεις πρέπει να εξετασθούν τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας-ενάγουσας, η οποία προβάλλει οικονομική ζημία και ηθική βλάβη.

Επί της οικονομικής ζημίας

51 Η προσφεύγουσα-ενάγουσα διατείνεται ότι η οικονομική ζημία που υπέστη διακρίνεται σε τρεις επιμέρους πτυχές.

52 Πρώτον, ζητεί την καταβολή του ποσού των 438 165 ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί στην απώλεια της επιχορήγησης σε σχέση με το πρόγραμμα eDIGIREGION.

53 Διαπιστώνεται ότι με το ανωτέρω αίτημα επιδιώκεται η καταβολή ποσού, το ύψος του οποίου αντιστοιχεί επακριβώς σε εκείνο του οφέλους που στερήθηκε εξαιτίας της προσβαλλόμενης απόφασης. Το εν λόγω αίτημα σκοπεί επομένως, εμμέσως, στην ακύρωση της ατομικής απόφασης περί αποκλεισμού της από το πρόγραμμα και επιδιώκει το ίδιο αποτέλεσμα με εκείνο που επιδιώκει η προσφυγή ακυρώσεως.

54 Ωστόσο, η προσφυγή ακυρώσεως κατά της αποφάσεως περί αποκλεισμού της προσφεύγουσας-ενάγουσας από το πρόγραμμα eDIGIREGION κρίθηκε προηγουμένως απαράδεκτη (σκέψη 36 ανωτέρω) και η απόφαση αυτή έχει επομένως καταστεί οριστική.

55 Ως εκ τούτου, η αίτηση για αποκατάσταση της ζημίας που αφορά την απώλεια της επιχορήγησης ποσού 438 165 ευρώ για το εν λόγω πρόγραμμα είναι απαράδεκτη, κατ' εφαρμογή της παρατεθείσας στις σκέψεις 46 και 47 ανωτέρω νομολογίας.

56 Δεύτερον, η προσφεύγουσα-ενάγουσα διατείνεται ουσιαστικά ότι υπέστη ζημία συνεπεία της απώλειας των προγραμματισμένων για τα έτη 2014, 2015 και 2016 πόρων, ύψους 146 055 ευρώ για κάθε ένα από τα τρία έτη αυτά. Στο υπόμνημα απαντήσεως, κάνει λόγο για ζημία που αντιστοιχεί σε πρόσθετα οφέλη που απορρέουν από το πρόγραμμα, για ένα ποσό ανώτερο του προβλεφθέντος στον προϋπολογισμό της, καθώς και για ζημία οφειλόμενη στο γεγονός ότι επλήγη η μελλοντική της ανταγωνιστικότητα και δεν αξιοποιήθηκαν οι γνώσεις της.

57 Ωστόσο, και αυτό το αίτημα σκοπεί επίσης στην καταβολή ποσού το οποίο στερήθηκε εξαιτίας της προσβαλλόμενης απόφασης. Συγκεκριμένα, με το εν λόγω αίτημα επιδιώκει να αποκατασταθεί, από οικονομικής απόψεως, στη θέση που κατά την άποψή της θα είχε εάν δεν είχε εκδοθεί η απόφαση περί αποκλεισμού της από το πρόγραμμα. Το αίτημα για καταβολή των ανωτέρω ποσών συνδέεται επομένως στενά, κατά την έννοια της παρατεθείσας στη σκέψη 48 ανωτέρω νομολογίας, με την ακύρωση της αποφάσεως περί αποκλεισμού της από το πρόγραμμα. Ένα τέτοιο αίτημα είναι συνεπώς εξίσου απαράδεκτο.

58 Επιπλέον, ακόμα και αν ο ως άνω σύνδεσμος με την προσφυγή ακυρώσεως δεν θεωρείτο αρκούντως στενός ώστε να επιφέρει το απαράδεκτο του αιτήματος για αποκατάσταση της ζημίας που σχετίζεται με την απώλεια προγραμματισμένων πόρων, το αίτημα αυτό θα έπρεπε, σε κάθε περίπτωση, να απορριφθεί ως αβάσιμο. Συγκεκριμένα, τα παρατεθέντα αριθμητικά στοιχεία σχετικά με την απώλεια προγραμματισμένων πόρων για τα έτη 2014, 2015 και 2016 ουδόλως τεκμηριώνονται. Επιπλέον, ευθύνη της Ένωσης μπορεί να θεμελιωθεί μόνον εφόσον ο ενάγων έχει όντως υποστεί πραγματική και βέβαιη ζημία την οποία και οφείλει να αποδείξει, κατ' εφαρμογή της παρατεθείσας στη σκέψη 42 ανωτέρω νομολογίας. Οι μνημονευθέντες όμως προγραμματισμοί δεν συνιστούν απόδειξη πραγματικής και βέβαιης ζημίας κατά την έννοια της νομολογίας. Το ίδιο ισχύει και για τη ζημία που οφείλεται στο γεγονός ότι επλήγη η μελλοντική ανταγωνιστικότητα της προσφεύγουσας-ενάγουσας και δεν αξιοποιήθηκαν οι γνώσεις της.

59 Το αίτημα αυτό είναι συνεπώς απαράδεκτο και, σε κάθε περίπτωση, αβάσιμο.

60 Τρίτον, όσον αφορά την απώλεια εισοδημάτων από προγράμματα διαφορετικά από το πρόγραμμα eDIGIREGION, η προσφεύγουσα-ενάγουσα μνημονεύει τα προγράμματα INACHUS και ZONeSEC. Παραθέτει ταυτόχρονα ποσά που συνδέονται με τα ίδια τα προγράμματα, ήτοι επιχορηγήσεις 359 500 ευρώ για το πρόγραμμα INACHUS και 421 750 ευρώ για το πρόγραμμα ZONeSEC, και ποσά που αντιστοιχούν σε πόρους προγραμματισμένους για τα έτη 2014 έως 2017.

61 Πρέπει, εντούτοις, να επισημανθεί ότι τα αριθμητικά στοιχεία που παραθέτει η προσφεύγουσα-ενάγουσα ουδόλως τεκμηριώνονται. Επιπλέον, τα προγράμματα στα οποία αναφέρεται δεν μνημονεύονται στην από 13 Μαρτίου 2014 απόφαση της Επιτροπής. Πράγματι, η εν λόγω απόφαση αφορά μόνον το πρόγραμμα eDIGIREGION, η δε Επιτροπή διευκρίνισε σαφώς σε αυτήν ότι δεν προδίκαζε την απόφαση που θα ελάμβανε αναφορικά με τις άλλες προτάσεις προγραμμάτων στα οποία συμμετείχε η προσφεύγουσα-ενάγουσα.

62 Ως εκ τούτου, δεν διαπιστώνεται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ, αφενός, της συμπεριφοράς της Επιτροπής που κατέληξε στην απόφαση της 13ης Μαρτίου 2014 και, αφετέρου, ενδεχόμενης ζημίας σε σχέση με αυτά τα προγράμματα.

63 Επομένως, το υπό κρίση αίτημα που αφορά τα άλλα προγράμματα πρέπει επίσης να απορριφθεί.

64 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι το αίτημα περί αποζημίωσης για την οικονομική ζημία της προσφεύγουσας-ενάγουσας πρέπει να απορριφθεί πλήρως.

Επί της ηθικής βλάβης

65 Πρώτον, από τα υπομνήματά της προκύπτει ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα διατείνεται ότι υπέστη ηθική βλάβη εξαιτίας της συμπεριφοράς της Επιτροπής, την οποία χαρακτηρίζει συκοφαντική και η οποία έπληξε την αξιοπιστία και τη φήμη της. Υποστηρίζει, επίσης, ότι με την πίεση που ασκούσε, η Επιτροπή καθυστέρησε τις διαδικασίες διαπραγμάτευσης με σκοπό να τη στιγματίσει ως μη επιθυμητό μετέχοντα στα ευρωπαϊκά προγράμματα. Ζητεί, ως ικανοποίηση, να δημοσιευθεί η απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου σε ορισμένα δελτία της Επιτροπής και να κοινοποιηθεί στα μέλη των κοινοπραξιών στις οποίες συμμετείχε και των οποίων τα προγράμματα ανεστάλησαν ή καθυστέρησαν.

66 Πρέπει να επισημανθεί ότι το ανωτέρω αίτημα, εάν γινόταν δεκτό, δεν θα είχε ως αποτέλεσμα την εξαφάνιση των εννόμων αποτελεσμάτων της προσβαλλόμενης απόφασης. Συγκεκριμένα, δεν επιδιώκεται να επιτευχθεί το ίδιο αποτέλεσμα με εκείνο που θα παρείχε στην προσφεύγουσα-ενάγουσα η ευδοκίμηση προσφυγής ακυρώσεως κατά της προσβαλλόμενης απόφασης, εάν είχε ασκηθεί εμπροθέσμως. Συνεπώς, το αίτημα αυτό είναι παραδεκτό βάσει της νομολογίας που παρατέθηκε στις σκέψεις 46 έως 48 ανωτέρω.

67 Επιπλέον, προς στήριξη των επιχειρημάτων της, η προσφεύγουσα-ενάγουσα προβάλλει ότι οι υπάλληλοι της Επιτροπής άσκησαν πιέσεις με σκοπό να την αποκλείσουν από τα ευρωπαϊκά ερευνητικά προγράμματα. Αναφέρει, ειδικότερα, ότι η διαμάχη της με την Επιτροπή όσον αφορά το πρόγραμμα eDIGIREGION έχει επιπτώσεις σε δύο άλλα προγράμματα, εν προκειμένω τα προγράμματα ZONeSEC και INACHUS, στα οποία η Επιτροπή ενημέρωσε τους λοιπούς μετέχοντες σχετικά με τα προβλήματα που αντιμετώπιζε για να συμμετάσχει σε ευρωπαϊκά προγράμματα. Προς τεκμηρίωση των όσων αναφέρει, η προσφεύγουσα-ενάγουσα προσκομίζει την ηλεκτρονική αλληλογραφία.

68 Εν προκειμένω, τα επιχειρήματα αυτά πρέπει να απορριφθούν.

69 Πρώτον, πράγματι, όσον αφορά τα ηλεκτρονικά μηνύματα σε σχέση με τα προγράμματα ZONeSEC και INACHUS, πρέπει να επισημανθεί ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα δεν αναφέρει ρητώς ποιος κανόνας δικαίου που σκοπεί στην απονομή δικαιωμάτων σε ιδιώτες παραβιάσθηκε εν προκειμένω. Ούτε καταδεικνύει ότι η συμπεριφορά της Επιτροπής ήταν παράνομη και συνιστούσε κατάφωρη παράβαση τέτοιου κανόνα δικαίου.

70 Συναφώς, στο ηλεκτρονικό του μήνυμα της 12ης Σεπτεμβρίου 2013 που απευθυνόταν στον M. S., μέτοχο της προσφεύγουσας-ενάγουσας, ο συντονιστής του προγράμματος INACHUS ανέφερε σχόλια της Επιτροπής που ήταν σημαντικά για την προσφεύγουσα-ενάγουσα και έχρηζαν άμεσης συζήτησης. Εντούτοις, δεν παρέχεται καμία ένδειξη ως προς το περιεχόμενο των σχολίων αυτών. Επιπλέον, σε απαντητικό ηλεκτρονικό μήνυμα με ημερομηνία 17 Σεπτεμβρίου 2013, η προσφεύγουσα-ενάγουσα προβαίνει σε περιγραφή της οργάνωσής της. Επομένως, είναι λίαν πιθανόν τα χρήζοντα συζήτησης σχόλια της Επιτροπής να αφορούσαν ακριβώς το αμιγώς τεχνικό αυτό ζήτημα.

71 Ομοίως, στο πλαίσιο του προγράμματος ZONeSEC, η ίδια η προσφεύγουσα-ενάγουσα είναι αυτή που, στις 15 Ιανουαρίου 2014, απέστειλε ηλεκτρονικό μήνυμα στον συντονιστή του προγράμματος, στο οποίο επισημαίνει δυσκολίες μεταξύ της πρώην εταιρίας της, R., και του Εκτελεστικού Οργανισμού Έρευνας και προτείνει άλλες επιχειρήσεις που θα μπορούσαν να την αντικαταστήσουν στην περίπτωση που οι δυσκολίες αυτές απέβαιναν εις βάρος της υπογραφής της συμβάσεως ZONeSEC. Ο συντονιστής του προγράμματος απέστειλε ακολούθως στους μετέχοντες στο εν λόγω πρόγραμμα ηλεκτρονικό μήνυμα με ημερομηνία 25 Φεβρουαρίου 2014, στο οποίο επισημαίνει δημοσιονομικές δυσκολίες που πρέπει να αντιμετωπιστούν, και σημειώνει ότι η καθυστέρηση αυτή μπορεί να οφείλεται στην αναγκαστική αναμονή της απόφασης του Εκτελεστικού Οργανισμού Έρευνας αναφορικά με την προσφεύγουσα-ενάγουσα.

72 Εκ των προεκτεθέντων προκύπτει ότι τα στοιχεία που προσκόμισε η προσφεύγουσα-ενάγουσα ουδόλως τεκμηριώνουν τις δηλώσεις της περί δήθεν συκοφαντικής στάσης εκ μέρους της Επιτροπής.

73 Δεύτερον, η προσφεύγουσα-ενάγουσα προσκομίζει ηλεκτρονικά μηνύματα σχετικά με άλλα προγράμματα, εν προκειμένω τα προγράμματα ClusMED, Global ITV και INSO 2. Εντούτοις, τα έγγραφα αυτά δεν ασκούν επιρροή, καθότι αφορούν όχι την προσφεύγουσα-ενάγουσα, αλλά τον μέτοχό της, M. S., ο οποίος δεν είναι διάδικος στην υπό κρίση προσφυγή-αγωγή. Το επιχείρημα ότι η συνολική ζημία της προσφεύγουσας-ενάγουσας θα μετακυληθεί στον εν λόγω μέτοχο δεν αναιρεί το συμπέρασμα αυτό.

74 Τρίτον, η προσφεύγουσα-ενάγουσα επικρίνει το γεγονός ότι, στο πλαίσιο του προγράμματος eDIGIREGION, η Επιτροπή καθυστέρησε, μέσω των πιέσεών της, τις διαδικασίες διαπραγμάτευσης προκειμένου να τη στιγματίσει.

75 Διαπιστώνεται ότι η διαπραγμάτευση με την Επιτροπή, η οποία έπρεπε να ολοκληρωθεί στις 20 Μαρτίου 2013, ολοκληρώθηκε τον Νοέμβριο του 2013. Ωστόσο, δεν αποδεικνύεται ότι, κατά το διάστημα αυτό, η Επιτροπή στιγμάτισε την προσφεύγουσα-ενάγουσα. Αντιθέτως, από τα στοιχεία της δικογραφίας που υπομνήσθηκαν στις σκέψεις 5 έως 10 ανωτέρω προκύπτει ότι η Επιτροπή χρησιμοποίησε την περίοδο αυτή για να προβεί, για λόγους χρηστής οικονομικής διαχειρίσεως, σε ενδελεχή εξέταση της κατάστασης της προσφεύγουσας-ενάγουσας σε σχέση με τις προϋποθέσεις συμμετοχής στο πρόγραμμα eDIGIREGION, για να αποσαφηνίσει τα στοιχεία του φακέλου και για να της εκθέσει τους λόγους της μη συμμετοχής της στο πρόγραμμα.

76 Βάσει των στοιχείων της δικογραφίας διαπιστώνεται ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα δεν αποδεικνύει την ύπαρξη παράνομης ή συκοφαντικής συμπεριφοράς εκ μέρους της Επιτροπής.

77 Ως εκ τούτου, το αίτημα αποζημίωσης της προσφεύγουσας-ενάγουσας για προσβολή της φήμης της εξαιτίας της συμπεριφοράς της Επιτροπής πρέπει να απορριφθεί, χωρίς να είναι αναγκαίο να εξετασθούν η συνδρομή των προϋποθέσεων που αφορούν την ύπαρξη ζημίας και αιτιώδους συνάφειας.

78 Δεύτερον, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα-ενάγουσα προέβαλε επίσης ηθική βλάβη λόγω της προσβολής της φήμης της συνεπεία της έκδοσης της προσβαλλόμενης απόφασης.

79 Το Γενικό Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι από τον συνδυασμό των διατάξεων του άρθρου 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ', και του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας της 2ας Μαΐου 1991 προκύπτει ότι το εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο πρέπει να περιέχει το αντικείμενο της διαφοράς και συνοπτική έκθεση των ισχυρισμών των οποίων γίνεται επίκληση και ότι απαγορεύεται η προβολή νέων ισχυρισμών κατά τη διάρκεια της δίκης, εκτός αν στηρίζονται σε νομικά και πραγματικά στοιχεία που ανέκυψαν κατά τη διαδικασία. Ωστόσο, ο λόγος ή το επιχείρημα που αποτελεί ανάπτυξη λόγου που προβλήθηκε προηγουμένως, άμεσα ή έμμεσα, με το εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο και συνδέεται στενά με τον λόγο αυτόν πρέπει να κρίνεται παραδεκτός (απόφαση της 11ης Ιουλίου 2003, Ziegler κατά Επιτροπής, C-439/11 P, EU:C:2013:513, σκέψη 46). Ανάλογη λύση επιβάλλεται όταν πρόκειται για αιτίαση προβαλλόμενη προς στήριξη λόγου ακυρώσεως (απόφαση της 19ης Μαΐου 2010, Boliden κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-19/05, EU:T:2010:203, σκέψη 90).

80 Εν προκειμένω, η προβαλλόμενη από την προσφεύγουσα-ενάγουσα αιτίαση, κατά την οποία υπέστη ηθική βλάβη εξαιτίας της προσβαλλόμενης απόφασης δεν προκύπτει από το δικόγραφο της προσφυγής-αγωγής και δεν στηρίζεται σε νομικό και πραγματικό στοιχείο που ανέκυψε κατά τη διαδικασία. Επιπλέον, δεν πρόκειται περί ανάπτυξης λόγου που προβλήθηκε προηγουμένως. Πράγματι, η ηθική βλάβη που προβλήθηκε με το δικόγραφο της προσφυγής-αγωγής και εξετάσθηκε στις σκέψεις 65 έως 76 ανωτέρω οφείλεται στη συμπεριφορά της Επιτροπής και δεν συνδέεται με την προσβαλλόμενη απόφαση.

81 Ως εκ τούτου, η αιτίαση που αντλείται από την πρόκληση ηθικής βλάβης εξαιτίας της έκδοσης της προσβαλλόμενης απόφασης πρέπει να απορριφθεί ως νέα και επομένως απαράδεκτη, σύμφωνα με το άρθρο 48, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας της 2ας Μαΐου 1991.

82 Σε κάθε περίπτωση, ακόμα και αν δεν πρόκειται περί νέας αιτίασης, διαπιστώνεται ότι το σχετικό αίτημα της προσφεύγουσας-ενάγουσας δεν προσδιορίζεται αριθμητικώς και σκοπεί, εμμέσως, στη διαπίστωση ότι η συμμετοχή της στο πρόγραμμα eDIGIREGION δεν έπρεπε να απορριφθεί. Τουτέστιν, με το αίτημα αυτό επιδιώκεται ουσιαστικά να επιτευχθεί το ίδιο αποτέλεσμα με εκείνο το οποίο στερήθηκε εξαιτίας της εκπρόθεσμης άσκησης της προσφυγής ακυρώσεως. Επομένως, το αίτημα αυτό συνδέεται προφανώς στενά με την προσφυγή ακυρώσεως, κατά την έννοια της μνημονευθείσας στις σκέψεις 46 έως 48 ανωτέρω νομολογίας, και πρέπει να απορριφθεί κατ' εφαρμογή της νομολογίας αυτής.

83 Επιπροσθέτως, η προσφεύγουσα-ενάγουσα δεν παρέχει κανένα στοιχείο το οποίο να τεκμηριώνει προσβολή της φήμης της που να συνδέεται με την προσβαλλόμενη απόφαση. Επ' αυτού, η απόφαση περί μη συμμετοχής της στο πρόγραμμα, μολονότι είναι δυσμενής, δεν είναι δυνατόν να εκληφθεί, αυτή καθαυτήν, ως προσβάλλουσα τη φήμη της. Οι συνέπειες μιας τέτοιας απόφασης συμπεριλαμβάνονται μεταξύ των κινδύνων στους οποίους εκτίθεται κάθε ενημερωμένος επιχειρηματίας οσάκις συμμετέχει σε τέτοια διαδικασία. Ως εκ τούτου, ουδόλως αποδεικνύεται η δήθεν συνδεόμενη με την προσβαλλόμενη απόφαση προσβολή της φήμης.

84 Ως εκ τούτου, πρέπει να απορριφθεί το αίτημα για ικανοποίηση της ηθικής βλάβης, είτε αυτό συνδέεται με τη συμπεριφορά της Επιτροπής είτε με την προσβαλλόμενη απόφαση.

85 Εκ των προεκτεθέντων προκύπτει ότι η αγωγή αποζημίωσης της προσφεύγουσας-ενάγουσας πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της, χωρίς να χρειάζεται να γίνει δεκτό το αίτημά της να διαταχθεί πραγματογνωμοσύνη και να διορισθεί εμπειρογνώμων και το αίτημά της για μέτρο οργανώσεως της διαδικασίας με σκοπό τη συλλογή καταθέσεων από τους συντονιστές. Ομοίως, πρέπει να απορριφθεί το αίτημά της να δημοσιευθεί η παρούσα απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου.

86 Συνεπώς, η υπό κρίση προσφυγή-αγωγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

87 Κατά το άρθρο 134, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα-ενάγουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με τα αιτήματα της Επιτροπής.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή-αγωγή.

2) Καταδικάζει τη Holistic Innovation Institute, SLU στα δικαστικά έξοδα.

Frimodt Nielsen Dehousse Collins

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 12 Μαΐου 2016.

(υπογραφές)